

Verslag

Bestemd voor	
Datum vergadering	24/09/2025
Nummer bijlage	/
auteur + datum	Ine Baetens, 24/09/2025
nalezing + datum	Ine De Vlieger, 7/10/2025
referentie	

Toelichting

Op 24 september 2025 organiseren VLEVA en Minaraad een infosessie over het klimaatdoel voor 2040 en de impact op Vlaanderen.

Begin 2025 kondigde de EU-commissaris voor Klimaat een akkoord aan om de uitstoot van broeikasgassen in Europa met minstens 90 procent te verminderen tegen 2040 tegenover het referentiejaar 1990. Dat klimaatdoel zou nadien in de Europese klimaatwet worden opgenomen. Maar op die plannen bleef het maandenlang wachten. Op 2 juli 2025 werd het voorstel voor het klimaatdoel 2040 gelanceerd. De klimaatambitie blijft behouden, maar de Commissie geeft ook ruimte voor flexibiliteit.

Tijdens het evenement werden volgende vragen verkend: Wat betekenen deze plannen voor Vlaanderen? Welke stappen zijn nodig om dit doel te halen? En hoe kijkt Vlaanderen naar dit klimaatdoel?

Verslagtekst

1. Openingswoord door Jan Buysse

Jan Buysse benadrukte het belang van deze bijeenkomst in het licht van de komende Europese uitspraken. De verwachting is dat er tegen eind dit jaar meer duidelijkheid zal zijn over de beleidskaders die Vlaanderen rechtstreeks raken.

2. Toelichting door Tom Van Ierland (DG CLIMA, Europese Commissie)

Tom Van Ierland gaf een uitgebreide toelichting over de Europese klimaatwet en de doelstellingen voor 2040. Hij benadrukte dat de keuze voor 2040 voortkomt uit de noodzaak om investeringszekerheid te bieden en Europa als voortrekker te positioneren. Sinds 1990 is de uitstoot met 37% verminderd. België heeft zijn NEKP nog niet ingediend, als één van de laatste lidstaten¹.

De klimaatwet van 2021 stelt klimaatneutraliteit tegen 2050 en een reductie van 55% tegen 2030 als doel. Voor 2040 wordt een reductie van 90% voorgesteld, met flexibiliteiten zoals internationale credits, versterkte sectoroverschrijdende flexibiliteit en erkenning van permanente opslag als 'removal' in het ETS.

Het enabling framework (de Clean Industrial Deal) omvat onder andere het Grid Package, smart grids, en een strategie voor verwarming en koeling van gebouwen. De EU werkt aan duidelijke labels voor industriële emissies, met het eerste label voor staal. Daarnaast wordt gewerkt aan een uniforme methodologie voor gebouwenlabels.

In de 'state of the union' is het woord 'decarbonisation' in de Industrial Decarbonisation Accelerator Act weggevalen. De "Industrial Accelerator Act" is dus een verruiming van de scope, maar *clean tech* blijft prioritair. Dat was een politieke keuze.

Financiering gebeurt via het Innovation Fund, een nieuw Competitiviteitsfonds, en de Industrial Decarbonisation Bank. Mechanismen zoals 'contracts for difference' en staatssteun worden ingezet. Het Social Climate Fund richt zich op huishoudens en bedrijven. De Commissie erkent de urgentie van betaalbare energie en werkt aan een Electrification Action Plan. Het gaat ook over implementatie en goede voorbeelden, o.a. door LS van elkaar te laten leren.

3. Presentatie door Wouter Nijs (VITO – Paths2050)

Wouter Nijs presenteerde de resultaten van het Paths2050-project, waarin scenario's voor klimaatneutraliteit tegen 2050 worden uitgewerkt. De EU kende de afgelopen tien jaar een gemiddelde opwarming van 2,2°C. Drie scenario's werden besproken: ROTOR (wind & SMR), REACTOR (meer kernenergie), en Import (wind, kernenergie, import). In alle scenario's piekt aardgas in 2030 en daalt daarna sterk. Welke keuze ook gemaakt wordt, nu is een cruciaal moment. Er moet nu een keuze gemaakt worden en geïnvesteerd worden om tijdig de nodige resultaten te halen.

Voor de industrie blijft het aandeel fossiele brandstoffen in 2030 nog 67%, maar daalt tegen 2050

¹ Sinds begin oktober 2025 is het Belgische NEKP afgerond. Enkel Polen moet zijn plan nog indienen.

naar 25-40%, afhankelijk van CCUS. Aanbevelingen voor 2030 omvatten elektrificatie, een CO2-backbone, een strategisch plan voor kernenergie, en een effectieve CO2-prijs voor verwarming.

Voor 2040 wordt een uitstootreductie van 75-83% beoogd. Wegvervoer moet volledig geëlektrificeerd worden, grootschalige batterijsystemen en vehicle2grid moeten worden uitgerold, en er is nood aan een beleidskader voor waterstof en CCU/S. De elektriciteitsinfrastructuur moet snel worden uitgebouwd en biomassa wordt ingezet voor industrie en scheepvaart. VITO is verbonden aan Klimaatsprong, TRACKS en beleidsadvies.

4. Toelichting door VLAIO – Programma Klimaatsprong + Stefanie Corens, Minaraad

Het VLAIO-team, bestaande uit Bart De Caesemaeker en Mieke Vercaeren, lichtte de tweede programmanota Klimaatsprong voor de Industrie toe. De focus ligt op chemie, raffinage en staal. Het programma werkt met een rollend systeem om de vijf jaar, en betreft adviezen van Minaraad, SERV en VARIO.

Uit de evaluatie blijkt dat de dalende emissietrend vooral te wijten is aan dalende productie, zonder significante daling in tewerkstelling. De basisindustrie verkeert in crisis, met een achteruitgang in competitiviteit ten opzichte van China en de VS. Chemische recyclage blijft essentieel, CCS vormt een kantelpunt, en blauwe waterstof wint aan belang.

Industriële warmtepompen, de hogere kostprijs van elektriciteit, en het risico op netcongestie zijn belangrijke aandachtspunten. Beslissingen over CCS worden verwacht, en investeringen moeten tegen 2040 plaatsvinden. De overheid moet een rol opnemen in het 'derisken' van investeringen, met aandacht voor regelgeving en infrastructuur. Het toepassen van belastingen kunnen een belangrijke rol spelen. De accijns of CO2 belasting van aardgas is veel hoger in omliggende landen.

Het beleid is in ontwikkeling, met jaarlijkse monitoring, koppeling aan EU-initiatieven, en financiering via CfD. Governance wordt versterkt, verschillende beleidsdomeinen worden betrokken en een jaarlijkse vergadering evalueert de voortgang.

De aanbevelingen voor 2030 reflecteren de noodzaak om tot 45% te reduceren. BE zit onder de 47%. In essentie is elektrificatie belangrijk, gasgestookte centrales en een CO2 backbone.

5. Slotwoord door Jan Verheeke

Jan Verheeke sloot de sessie af met een reflectie op de dubbele doelstellingen van het Verdrag van Parijs en de noden van de Europese industrie. Hij waarschuwde voor een 'Griekse tragedie', waarin beide partijen gelijk hebben maar toch verliezen. De raad moet als koor de narratief bewaken en wijze raad bieden om tot een blijspel te komen.